

Sisällys

ESIPUHE	5
Kansallinen lainsäädäntö	10
Euroopan yhteisön lainsäädäntö	13
Taulukot	13
Kaaviot	14
1 JOHDANTO	15
1.1 Luonnonsuojeluoikeus	15
1.2 Luonnon monimuotoisuuden tila Suomessa	18
1.3 Luonnonsuojelun ja sen sääntelyn kehitys	21
1.3.1 Luonnonsuojelualueiden muodostamisen historiaa .	21
1.3.2 Merkittävimmät lainsäädännölliset uudistukset	23
1.3.3 Luonnonsuojeluohjelmista vapaaehtoiseen suojeluun	26
2 KANSAINVÄLINEN OIKEUS JA EU-OIKEUS	37
2.1 Kansainvälinen oikeus	37
2.2 EU:n luonnonsuojeluoikeus	40
2.3 Kansallinen sitoumus luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen	47
3 LUONNONSUOJELUALUEET	49
3.1 Luonnonsuojelualueet ja niiden valintamekanismit	49
3.2 Vanhat luonnonsuojeluohjelmat	52
3.3 Uudet suojeluohjelmat	62
3.4 Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto	70
3.4.1 Suojelukohteiden valinta Natura 2000 -verkostoon .	70
3.4.2 Naturan kansallinen täytäntöönpano	78
3.5 METSO-ohjelma	89
3.6 Luonnonsuojelualueet	93
3.6.1 Suojelualueuutyyppit ja perustamisedellytykset	93
3.6.2 Valtion maiden suojelu	96
3.6.3 Yksityiset luonnonsuojelualueet	114
3.7 Luonnonmuistomerkit	122
3.8 Erämaat ja kosket	124
3.9 Maisema-alueet	126

4	LUONNONSUOJELU SUOJELUALUEIDEN ULKOPUOLELLA	133
4.1	Luonnonsuojelualueiden kytkeytyneisyys ja maisematason keinot	133
4.2	Luontotyyppisuoja	137
4.2.1	Luonnonsuojelulain luontotyypit	137
4.2.2	Metsäluontotyyppien suojeleminen metsälain nojalla	148
4.2.3	Vesilain luontotyypit ja muut suojelekeinot	152
4.3	Eryteisesti suojelettavien lajien elinympäristöjen suojeleminen	153
4.4	Ympäristövahinkodirektiivin suojelettavien lajien esiintymispaikkojen suojeleminen	158
4.5	Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojeleminen	159
5	KORVAUKSET ALUE- JA ELINYMPÄRISTÖSUOJELUSTA	167
5.1	Oikeus korvaukseen	167
5.2	Haitan aiheutuminen	179
5.3	Korvauskelpoinen haitta	184
5.4	Merkityksellinen haitta	188
5.5	Toistuva arviointi	194
5.6	Kulujen korvaaminen	195
5.7	Luonnonsuojelusta maksettavien korvausten verotus	197
5.8	Maksettujen korvausten palauttamisvelvollisuus	198
6	ALUESUOJELU JA MAANKÄYTÖN MUUTOKSET	199
6.1	Yleistä	199
6.2	Suojeltuun luontoon kohdistuvien vaikutusten selvittämisvelvollisuus	208
6.2.1	Yleinen velvollisuus olla selvillä suojeltuihin luontotyyppiin kohdistuvista vaikutuksista	208
6.2.2	Luontovaikutusten selvittäminen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä	211
6.2.3	Velvollisuus laatia Natura-arviointi	214
6.2.4	Natura-arviointivelvollisuuden selvittäminen	219
6.2.5	Natura-arvioinnin suorittaminen	232
6.3	Onko poikkeus suojelusta tarpeen?	234
6.4	Poikkeamislupaharkinta	244
6.5	Poikkeamisedellytykset	248
6.6	Kompensointivaihtoehdot	269
7	LAJISUOJELU	277
7.1	Yleistä	277
7.2	Rauhoitukset	278

7.3	Poikkeus rauhoitussäännöksistä	287
7.4	Korvaus rauhoitetun eläimen aiheuttamasta vahingosta	298
8	MUUTOKSENHAKU	301
8.1	Yleistä muutoksenhausta	301
8.2	Asianosaisen valitusoikeus	303
8.3	Kunnan valitusoikeus	307
8.4	Yhteisöt	307
8.5	ELY-keskuksen valitusoikeus	313
8.6	Muun viranomaisen valitusoikeus	316
9	LUONNONSUOJELULAIN NOUDATTAMISEN VALVONTA JA TEHOSTEET	317
9.1	Johdanto	317
9.2	Haltuunotto-oikeus	318
9.3	Pakkokeinot lainvastaisuuden keskeyttämiseksi ja poistamiseksi	319
9.4	Vireillepano	323
9.5	Rikosoikeudelliset seuraamukset	330
9.6	Oheisseuraamukset rikoksesta	336
9.7	Ennallistamisvastuu	339
9.8	Luontodirektiivin ja lintudirektiivin suojeluarvoille aiheutuneiden vahinkojen korjaaminen	344
10	LUONNONSUOJELULAINSÄÄDÄNNÖN KEHITTÄMISTARPEET JA TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT	357
	LÄHTEET	361
	Virallislähteet	361
	Kirjallisuus	363
	ASIAHAKEMISTO	377